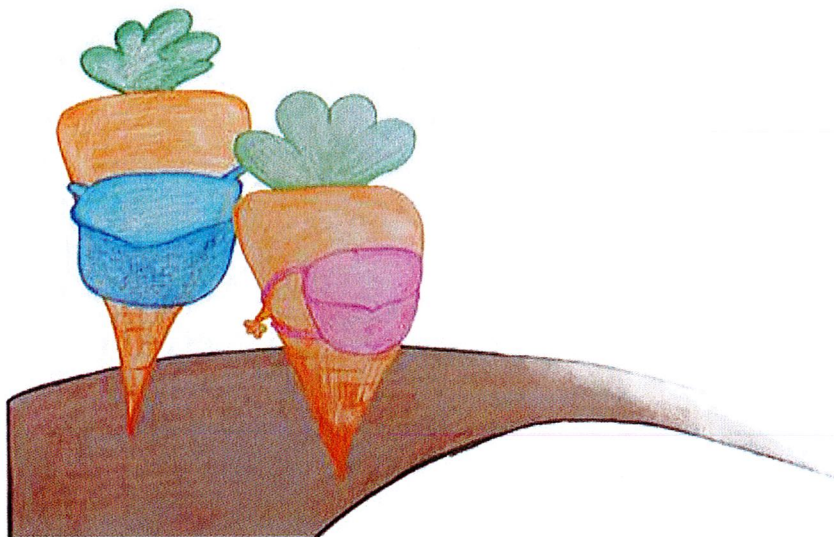

Paltamon kunnan esiopetuksen ja kaksivuotisen
esiopetuksen kokeilun lukuvuosisuunnitelma

2023 -2024

PYKÄLÄ

Sisälllys

1.....	PALTAMON KUNNAN ESIOPETUSRYHMÄT 2023 –2024	3
2.....	YHTEISTYÖ ESIOPETUKSESSA	5
2.1	Esiopetuksen henkilökunta ja yhteistyö esiopetusryhmien välillä	5
2.2	Yhteistyö huoltajien kanssa.....	6
2.3	Yhteistyö esiopetuksen ja koulun välillä	7
3.	TOIMINTAA OHJAAVAT ARVOT	8
4.....	ESIOPETUKSEN TOIMINTA	11
4.1	Oppimisympäristöt.....	11
4.2	Arviointi esiopetuksessa	12
4.3	Esiopetuksen tavoitteet ja sisällöt	13
4.4	Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa	14
4.5	Oppimisen alueet.....	19
5.....	TUKI JA OPPILASHUOLTO ESIOPETUKSESSA	25
6.....	ESIKOULULAISTEN TAPAHTUMAT	27
7.....	POIKKEUSOLOIHIN VARAUTUMINEN	24

1. PALTAMON KUNNAN ESIOPETUSRYHMÄT 2023 –2024

Paltamon kunta on ollut mukana valtakunnallisessa kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa vuosina 2021-2023. Tähän asiakirjaan on sisällytetty sekä esiopetuksen että kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun lukuvuosisuunnitelmat.

Paltamon kunnassa kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu on järjestetty kahden ikäluokan yhteisenä opetuksena. Tämä tarkoittaa sitä, että 5- ja 6-vuotiaat lapset ovat toimineet samoissa ryhmissä (viskarit ja eskarit). Toimikaudella 2023–2024 Paltamon kunnan esiopetuksessa on yhteensä 25 lasta ja kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa on mukana 19 vuonna 2017 syntynyttä lasta. Kirkonkylällä Männynkävyn esiopetuksessa on 16 lasta, joista 12 on mukana kaksivuotisessa esiopetuskokeilussa. Kontiomäellä päiväkotä Mesikämmenen esiopetuksessa on yhdeksän lasta, joista seitsemän osallistuu kaksivuotiseen esiopetuskokeiluun.

Kirkonkylän esiopetusryhmä toimii Korpitien monitoimikeskuksessa sijaitsevissa päiväkotä Männynkävyn tiloissa. Esiopetusryhmässä toimii kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa ja neljä lastenhoitajaa sekä yksi avustaja. Esiopetuksen lapset on jaettu kahteen kotiryhmään Kuusela ja Käpylä. Ryhmä ruokailee klo 10.55. Kontiomäen esiopetus toimii päiväkotä Mesikämmenessä Otsola-ryhmässä. Ryhmässä toimii varhaiskasvatuksen opettaja, kaksi lastenhoitajaa ja yksi avustaja. Ryhmä ruokailee klo 11.15.

Päivittäinen maksuton esiopetus on ajalla 17.8.–22.12.2023 ja 8.1.–31.5.2024. Kirkonkylällä esiopetus järjestetään klo 8.45–12.45 välisenä aikana ja Kontiomäellä klo 8.00–12.00 välisenä aikana.

Esiopetus noudattaa koulujen loma-aikoja:

Syysloma ma 16. - su 22.10. (vko 42)

Itsenäisyyspäivä ke 6.12.

Joululoma la 23.12. - su 7.1.

Urheiluloma ma 4. - su 10.3. (vko 10)

Pääsiäisloma pe 29.3. - ma 1.4.

Vappu ke 1.5.

Helatorstai to 9.5.

Esiopetuksen työaika päättyy 31.5.2024

2. YHTEISTYÖ ESIOPETUKSESSA

2.1 Esiopetuksen henkilökunta ja yhteistyö esiopetusryhmien välillä

Kontiomäen esiopetusryhmä

Minna Härkönen, varhaiskasvatuksen opettaja

Virpi Kovalainen, lastenhoitaja

Miia Moisanen, lastenhoitaja

Tuula Väisänen, avustaja

Kirkonkylän esiopetusryhmä

Annakarinn Mikkonen, varhaiskasvatuksen opettaja (1.10.2023 alkaen)

Riitta Mustonen, varhaiskasvatuksen opettaja

Marika Kontinaho, lastenhoitaja

Tytti Leinonen, lastenhoitaja

Ulla Kaukonen, lastenhoitaja

Minna Maaninen, lastenhoitaja

Soili Huusko, avustaja

Päiväkodin johtajat

Anna Sivonen, varhaiskasvatuspäällikkö, päiväkodin johtaja, Mesikämmen

Katja Lipponen, päiväkodin johtaja, Männynkäpy

Yhteistyö esiopetusryhmien välillä

Paltamon kunnan esiopetuksessa teemme tiiviisti yhteistyötä kirkonkylän ja Kontiomäen esiopetusryhmien välillä. Tavoitteenamme on, että jokainen lapsi saa aloittaa esiopetuksen jälkeen koulutiensä mahdollisimman tasa-arvoisista lähtökohdista. Kirkonkylän ja Kontiomäen esiopetusta suunnitellaan, arvioidaan ja kehitetään yhdessä. Esiopettajat pitävät yhteisen tiimipalaverin kaksi kertaa syyslukukaudella ja kaksi kertaa kevätlukukaudella.

2.2 Yhteistyö huoltajien kanssa

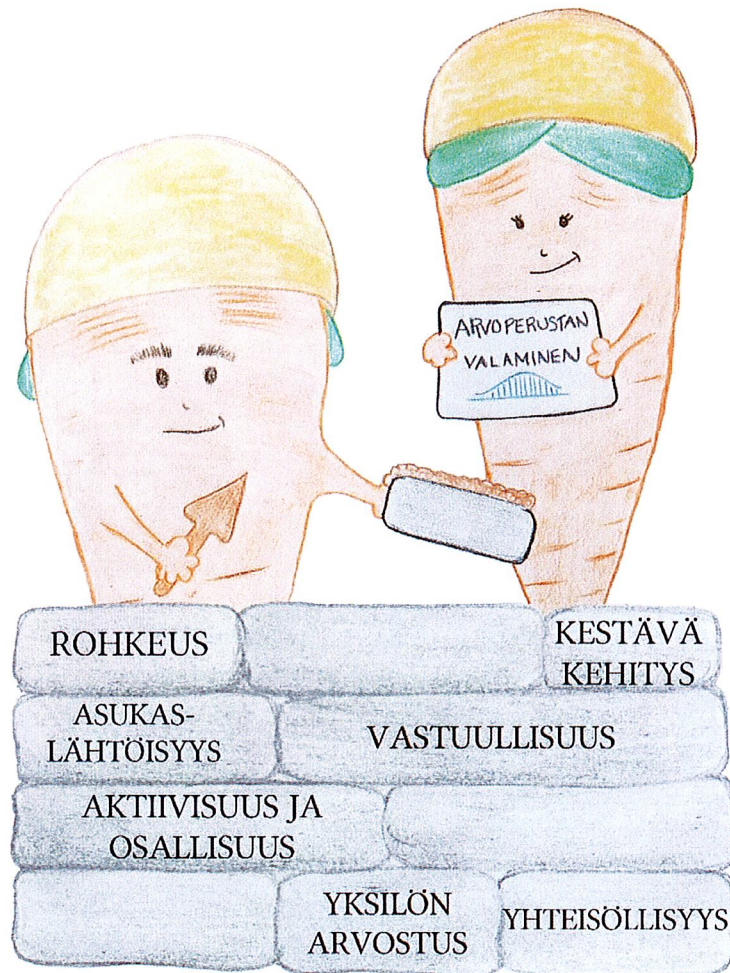
Esiopetuksen onnistumisen kannalta tärkeää on yhteistyö huoltajien kanssa. Yhteistyön tavoitteena ovat avoimet ja luottamukselliset välit henkilökunnan ja perheiden välillä. Toteutamme huoltajien kanssa vuorovaikutuksellista yhteistyötä esimerkiksi keskustelujen ja viestien kautta ja tuemme perheitä heidän kasvatustehtävässään. Laadimme syksyllä jokaiselle lapselle esiopetuksen oppimissuunnitelman yhdessä huoltajien kanssa, ja sovimme kodin ja esiopetuksen yhteiset tavoitteet. Suunnitelmassa lähdetään liikkeelle lapsen vahvuuksista ja positiivisesta vahvistamisesta. Esiopettajat tekevät kirjallisen väliarvioinnin lapsen esiopetuksesta tammi-maaliskuun aikana. Väliarvioinnissa kerrotaan, miten lapsen esiopetus on sujunut syksyllä laadittuihin tavoitteisiin nähden. Keväällä ennen esiopetuksen päättymistä huoltajille tarjotaan mahdollisuutta lapsen esiopetusvuoden arviointikeskustelulle.

Esiopetuksen asioista ja sisällöistä tiedotetaan pääasiassa viestien / TinyApp-viestien, tiedotteiden ja Wilman kautta. Esiopetukseen osallistuvien lasten huoltajille pidetään vanhempainilta, jossa vanhemmille kerrotaan tarkemmin toiminnan tavoitteista ja sisällöistä sekä kuullaan vanhempien ajatuksia esiopetuksesta.

2.3 Yhteistyö esiopetuksen ja koulun välillä

Yhteistyötä alkuopetuksen kanssa tehdään esiopetuksessa koko vuoden ajan muun muassa yhteisten tapahtumien ja toimintapäivien kautta. Keväällä esikoululaisille järjestetään mahdollisuuksien mukaan tutustumisia tulevaan koululuokkaan ja opettajaan. Keväällä huoltajien kanssa käydään kuluneesta esiopetusvuodesta palauttekeskustelu, jossa käsitellään myös koulun aloitukseen liittyviä asioita. Esiopetuksesta siirretään kasvun ja opetuksen kannalta välttämätöntä tietoa alkuopetukseen huoltajien luvalla.

3. TOIMINTAA OHJAAVAT ARVOT

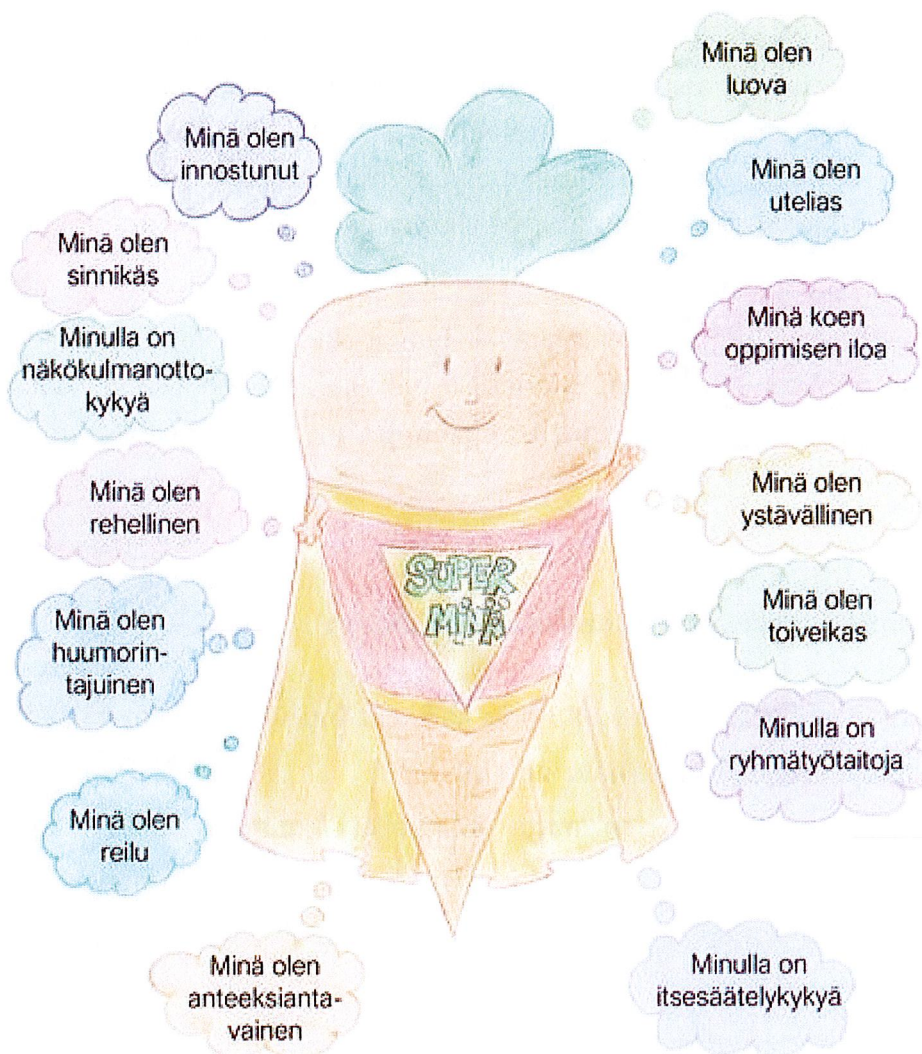

Kaiken toiminnan perusta on lapsen yksilöllisen oppimisen ja kehityksen edistäminen ja tukeminen turvallisessa ympäristössä. Leikki ja erilaiset toiminnalliset oppimismenetelmät korostuvat päivittäisessä toiminnassa. Jokaisella lapsella on mahdollisuus harjoitella ja oppia uusia tietoja ja taitoja kannustavassa, turvallisessa ja rauhallisessa ympäristössä, jotta hänen itsetuntonsa ja itseluottamuksensa kasvavat ja kehittyvät. Arjessa aikuiset havainnoivat lasta toiminnan aikana. Varhainen puuttuminen sekä mahdollisten oppimisvaikeuksien havaitseminen ja ennaltaehkäiseminen on tärkeää. Tavoitteena on toimia yhdessä perheen kanssa lapsen parhaaksi.

Pienryhmätoiminta on yksi tärkeitä toimintaperiaatteitamme. Järjestämme toimintaa pienryhmissä, jotta voimme vastata paremmin lasten tarpeisiin ja ottaa huomioon heidän vahvuutensa ja mielenkiinnonkohteensa.

Positiivinen pedagogiikka oppimisen perustana

Ajattelemme, että hyvinvoiva, motivoitunut, sinnikäs ja omista vahvuuksistaan tietoinen lapsi oppii uusia asioita parhaiten. Siksi Paltamon esiopetuksessa haluamme perustaa oppimiskäsityksemme positiivisen pedagogiikan varaan. Positiivinen pedagogiikka on ajatusmalli ja toimintatapa, joka läpileikkaa kaiken toimintamme. Tavoitteena on tunnistaa lasten vahvuuksia, opetella vahvuussanastoa, tehdä onnistumisia näkyväksi ja vahvistaa näin lapsen uskoa omiin taitoihinsa ja mahdollisuuksiinsa sekä luoda luja perusta myönteiselle käsitykselle itsestä. Alla olevassa kuvassa on esitetty mielestämme tärkeitä luontevahvuuksia, jotka tukevat lapsen oppimista, kehitystä ja hyvinvointia (Uusitalo-Malmivaara & Vuorinen, 2016).

4. ESIOPETUKSEN TOIMINTA

Kaikissa Paltamon esiopetusryhmissä annettava esiopetus noudattaa Paltamon kunnan esiopetussuunnitelmaa ja Paltamon kunnan kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun opetussuunnitelmaa, jotka pohjautuvat vastaaviin valtakunnallisiin suunnitelmiin. Esiopetussuunnitelman ja kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun opetussuunnitelman voi lukea Paltamon kunnan verkkosivuilta: Varhaiskasvatus ja opetus → Esiopetus/Kaksivuotinen esiopetus → opetussuunnitelmat.

4.1 Oppimisympäristöt

Korpitien monitoimikeskuksen ja Kontiomäen päiväkodin läheisyydessä on hyvät ulkoilumaastot. Metsä tarjoaa oivallisen oppimis- ja tutkimisympäristön. Näiden lisäksi Korpitien koulun ja Kontiomäen päiväkodin piha-alueet ovat esikoululaisten päivittäisiä ulkoilualueita. Teemme esiopetusvuoden aikana mahdollisesti retkiä muuallekin kuin lähiympäristöön. Varsinaisten liikuntatuntien lisäksi liikunnallisuus huomioidaan kaikessa toiminnassa.

Yhteisesti sovitut säännöt ja toimintatavat luovat ilmapiiriltään turvallisen ja muita kunnioittavan oppimisympäristön. Esiopetusryhmissä laaditaan lasten kanssa yhteiset säännöt lukuvuoden alussa. Sääntöjen toimivuutta ja toteutumista arvioidaan lasten kanssa säännöllisesti.

Miten kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäistään

- Paltamon esiopetuksessa puutemme kaikkeen loukkaavaan käyttäytymiseen!
- Kasvattajan läsnäolo sekä havainnointi
- Selkeät säännöt positiivisen kautta (ei älä- eikä ei-kulttuuria)
- Ollaan kiinnostuneita lapsen kuulumisista, kokemuksista ja tunteista
- Huoltajan kanssa keskustellaan huolenaiheista heti huolen ilmettyä
- Pienryhmätoiminta
- Mallinamme arvostavaa vuorovaikutusta ja harjoitteleme tunnetaitoja sekä tunteiden sanoittamista
- Keskustelemme kiusaamisesta hyödyntäen kirjallisuutta sekä draaman keinoja
- Kasvattajat huolehtivat, että kukaan lapsi ei tunne oloaan ulkopuoliseksi
- Kannustamme hyvään käytökseen

Miten kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään puututaan ja miten toimenpiteiden toteutumista seurataan.

- Mieltä pahoittavaan toimintaan puututaan heti, kun se havaitaan tai lapsi siitä kertoo
- Selvitetään kaikkien osapuolten näkemykset tilanteista, etsitään ratkaisuja yhdessä
- Huoltajia tiedotetaan aina kiusaamis-, väkivalta- ja häirintätilanteista
- Sovittelutilanteet ovat oppimistilanteita, joissa harjoitellaan erimielisyyksien ratkaisemista
- Kasvattajat havainnoivat lapsia, ilmapiiriä ja vuorovaikutuksen toimivuutta
- Paltamon kunnan varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen on laadittu loukkaavan käyttäytymisen ehkäisyn suunnitelma (LOKSU), joka löytyy Paltamon kunnan verkkosivuilta <https://www.paltamo.fi/media/varhaiskasvatuksen-asiakirjat-ja-kuvat/loukkaavan-kaytoksen-ehkaisyn-suunnitelma.pdf>

4.2 Arviointi esiopetuksessa

Arvioinnilla on esiopetuksessa kaksi tehtävää: sen avulla suunnitellaan ja kehitetään opetusta sekä tuetaan kunkin lapsen hyvinvointia, kasvua ja oppimista. Arviointi on kiinteä osa esiopetuksen arkea. Työntekijät arvioivat toimintaa eri näkökulmista viikkotiimipalavereissa sekä päivittäisissä keskusteluissa. Toimintaa arvioidaan myös yhdessä lasten kanssa sekä huoltajien kanssa käytyjen keskustelujen ja heiltä tulevan palautteen kautta. Paltamon kunnan varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen on tehty arviointisuunnitelmaa, joka ohjaa toiminnan arviointia ja kehittämistä.

Toiminnan arvioinnin perustana ovat:

- Työntekijöiden havainnot lapsista (työskentely, käyttäytyminen, oppimisen edistyminen)
- Keskustelut lasten kanssa
 - Lapsilta kysytään säännöllisesti mitä mieltä he ovat esiopetuksesta; mistä he pitävät, mitä haluaisivat oppia, mitä pitäisi tehdä toisin
- Keskustelut huoltajien kanssa
 - Huoltajilta kysytään esiopetuksen alkaessa toiveita toiminnan järjestämiseen ja väliarvioinnin yhteydessä uudelleen
- Lasten henkilökohtaisten esiopetuksen oppimissuunnitelmien toteutumisen seuranta

4.3 Esiopetuksen tavoitteet ja sisällöt

Esiopetuksen aikana harjoitteleminen työskentelytaitoja, keskittymistä, tehtävien loppuun saattamista, ohjeiden mukaan toimimista ja työrauhan antamista. Omista tavaroista, vaatteista ja oman toimintaympäristön siisteydestä huolehtiminen on myös tärkeää. Yhdessä toimiessa sosiaalisuus, vuorovaikutustaitojen harjoittelu, anteeksi pyytäminen ja antaminen ovat päivittäin esillä. Ristiriitatilanteet selvitetään heti niiden ilmettyä. Yhteisistä säännöistä pidetään kiinni ja muistetaan hyvät käytöstavat. Toiminnan ohessa kannustamme lapsia yrittämään itse, kokeilemaan ja pohtimaan omia ratkaisuja. Muistamme antaa positiivista palautetta lapsille joka päivä. Leikki on keskeisellä sijalla toiminnassa. Lapsi oppii leikkimällä, tekemällä itse, tutkimalla ja kokeilemalla. Leikki toimii yhtenä oppimisen välineenä ja kouluvalmiustaitojen vahvistajana. Leikki tuo oppimiseen iloa ja elämyksellisyyttä.

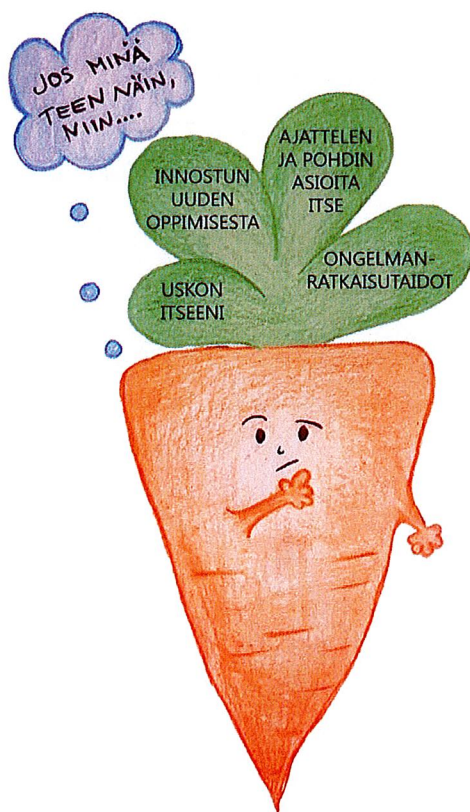
Arjen struktuuri luo turvallisuutta ja kiireettömyyttä. Esiopetusryhmässä käytämme kuvia päiväohjelmassa, joiden avulla lapset oppivat hahmottamaan päivänkulkua ja sisältöä. Etenemme esikouluvuoden aikana turvallisten viikoittaisten ja kuukausittaisten suunnitelmien pohjalta. Lasten toiveet ja mielenkiinnon kohteet ovat tärkeä osa toiminnan suunnittelua. Pidämme säännöllisesti lastenkokouksia ja havainnoimme lasten mielenkiinnon kohteita ja tarpeita arjessa. Erilaiset teemat ohjaavat suunnittelua. Esikoululaiset osallistuvat mahdollisuuksien mukaan koko varhaiskasvatuksen yhteisiin tapahtumiin ja projekteihin.

4.4 Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu läpi elämän. Alla on kuvattu esiopetuksen laaja-alaisen osaamisen alueet sekä niiden tavoitteet (porkkanoiden lehdissä) ja se, mitä kunkin laaja-alaisen osaamisen sisällöt tarkoittavat arjen toiminnassa.

1. Ajattelu ja oppiminen

Esiopetuksen tehtävä on rohkaista ja auttaa lapsia kehittämään ajattelun ja oppimisen taitojaan sekä vahvistaa lasten luottamusta omaan osaamiseensa

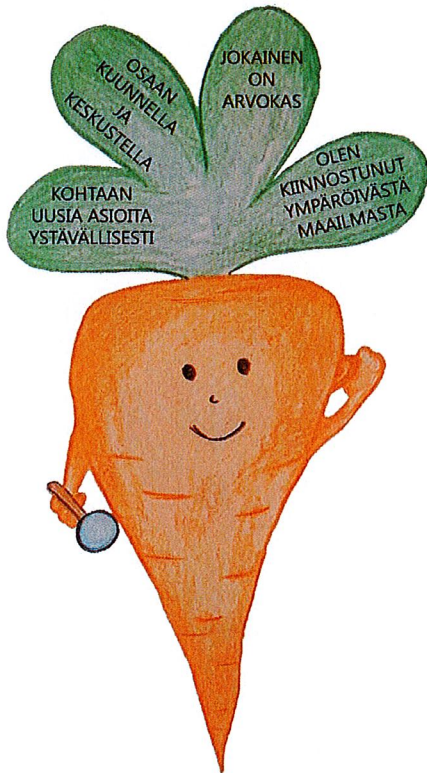

Arjen toiminnassa:

Lorut
 Musisointi
 Draamatoiminta
 Leikki
 Pelit
 Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävät
 Monipuolinen liikkuminen
 Havaintomotoriset harjoitukset
 Kysyminen ja kyseenalaistaminen
 Toisten kannustaminen
 Onnistumisista iloitseminen
 Uudelleen yrittäminen
 Itsearviointi

2. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Esiopetuksen tehtävä on tarjota lapsille mahdollisuuksia harjoitella vuorovaikutus- ja ilmaisutaitoja turvallisesti vertaisryhmän ja lähiyhteisön aikuisten kanssa.

Arjen toiminnassa:

Lapsia rohkaistaan tutustumaan toisiin ihmisiin ja toimimaan heidän kanssaan

Juhlat

Leikit

Yhteistyöhön perustuva toiminta

Harjoitellaan käyttäytymistä eri tilanteissa ja erilaisten ihmisten kanssa

Lapsia kohdellaan arvostavasti

Lapsia ohjataan ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin

Lähiympäristöön ja sen kulttuuriseen monimuotoisuuteen tutustuminen

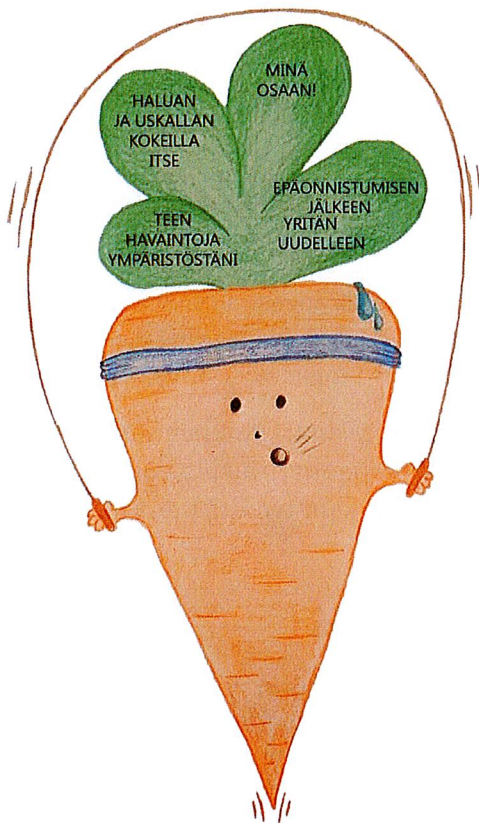
Lapsia ohjataan arvostamaan oman ja toisten perheiden perinteitä ja tapoja

Lasten kielitietoisuuden kehittymistä tuetaan

Lapsia rohkaistaan ilmaisemaan itseään eri keinoin

3. Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Esiopetuksen tehtävä on vahvistaa lasten hyvinvointiin liittyviä taitoja sekä ohjata heitä tekemään kestävän elämäntavan mukaisia valintoja. Esiopetuksessa tuetaan lasten myönteistä suhtautumista tulevaisuuteen.

Arjen toiminnassa:

Lapsia ohjataan edellytystensä mukaan huolehtimaan itsestään, toisista, omista tavaroista ja yhteisestä ympäristöstä

Opetuksessa ja yhteistyössä huoltajien kanssa käsitellään lasten arkielämän rytmiä sekä ruokailun ja levon merkitystä

Monipuolinen ja riittävä liikunta lasten hyvinvoinnin ja oppimisen edellytyksenä

Lasten kanssa pohditaan heidän hyvää oloaan edistäviä ja haittaavia tekijöitä

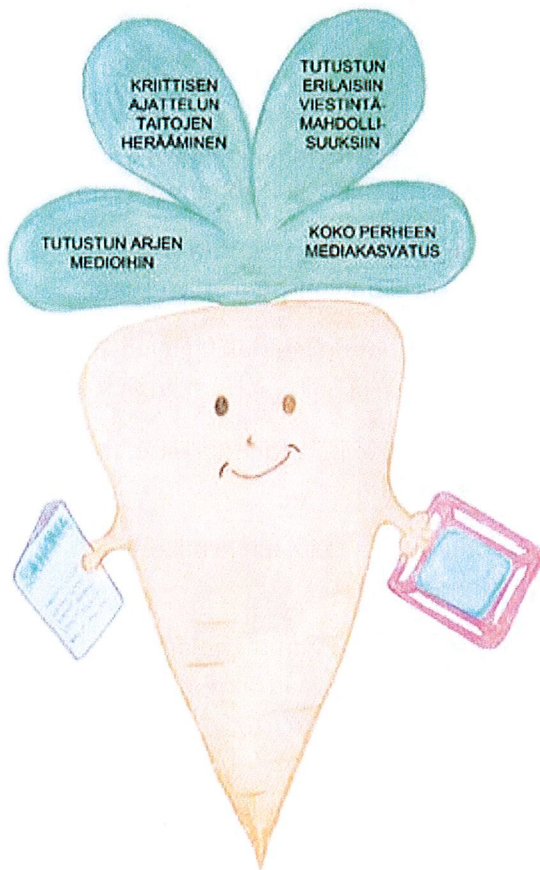
Lapsia ohjataan toimimaan turvallisesti lähiliikenteessä

Lapsia ohjataan pyytämään ja hakemaan apua tarvittaessa

Lasten kanssa kokeillaan teknologisia ratkaisuja ja harjoitellaan laitteiden ja välineiden turvallista käyttöä

4. Monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten viestien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Monilukutaidon kehittyminen alkaa jo varhaislapsuudessa ja jatkuu koko elämän ajan. Esiopetuksen tehtävä on tukea lasten monilukutaidon kehittymistä yhteistyössä huoltajien kanssa. Esiopetuksen tehtävä on kotien rinnalla edistää lasten tieto- ja viestintäteknologista osaamista.

Arjen toiminnassa:

Lapsia kannustetaan tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan erilaisia viestejä

- Niiden avulla opetellaan ilmaisua ja vuorovaikutusta ja niiden herättämiin ajatuksiin ja tunteisiin eläydytään yhdessä

Lasten kovalukutaidon, kirjoittamisen, lukemisen ja numeerisen lukutaidon sekä medialukutaidon kehittymistä tuetaan

Aikuisen malli

Rikas tekstiympäristö

Lasten tuottama kulttuuri

Elokuvat

Leikkilorut

Musiikki

Opetuksessa tutustutaan erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin, palveluihin ja peleihin

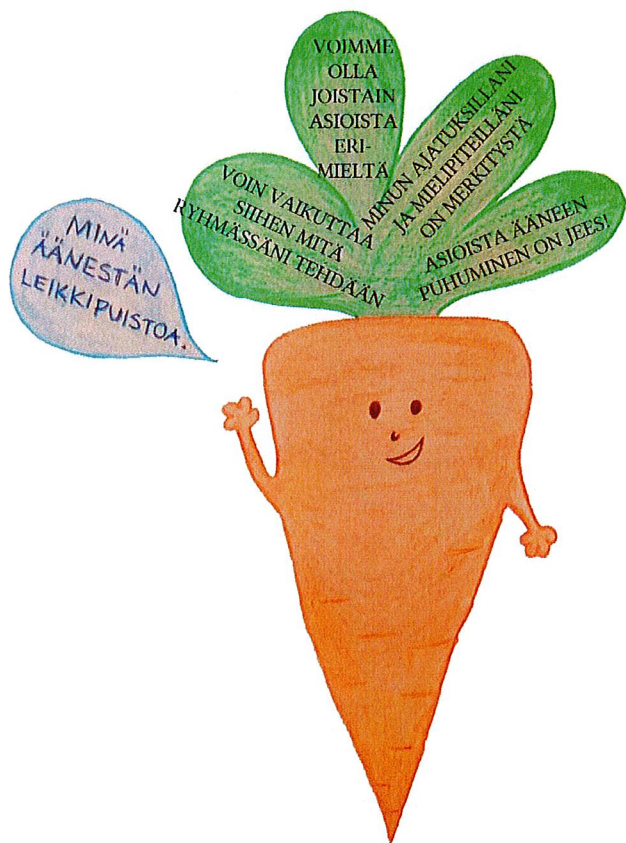
Tieto- ja viestintäteknologian avulla tuetaan lasten vuorovaikutustaitoja, oppimisen taitoja sekä vähitellen kehittyvää kirjoitus- ja lukutaitoa

Mahdollisuudet kokeilla ja tuottaa itse edistävät lasten luovan ajattelun ja yhteistoiminnan taitoja

Lapsia ohjataan omaksumaan turvallisia ja ergonomisia käyttötaitoja

5. Osallistuminen ja vaikuttaminen

Lasten oikeuksiin kuuluvat kuulluksi tuleminen ja osallisuus omaan elämäänsä vaikuttavissa asioissa. Esiopetuksessa kunnioitetaan näitä demokratian toteutumisen keskeisiä periaatteita. Esiopetuksen tehtävä on tukea lasten vähitellen kehittyviä osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja.

Arjen toiminnassa:

Esiopetuksen toimintaa suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan yhdessä lasten, esiopetuksen henkilöstön ja huoltajien kanssa

Opetellaan hahmottamaan yhteisten sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä

Lasten arvostava kohtaaminen

Lasten ajatuksien kuunteleminen

Yhdessä toisten lasten ja aikuisten kanssa toimiminen

Lapsia kannustetaan auttamaan toisia ja pyytämään tarvittaessa apua

Lasten on tärkeä saada kokea ja tietää, että he lapsina ovat oikeutettuja aikuisten apuun ja suojeluun

4.5 Oppimisen alueet

KIELTEN RIKAS MAAILMA

Esiopetuksen tehtävä on vahvistaa jokaisen lapsen kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kielellisten identiteettien kehittymistä.

ARJEN TOIMINNASSA:

- Lapsille tarjotaan monipuolista kuunneltavaa, luettavaa ja katseltavaa
- Opetuksessa käytetään erilaisia tekstejä kuten lastenkirjallisuutta, lasten tietokirjoja, lehtiä, verkkotekstejä ja äänikirjoja
- Lapsille luetaan ja kerrotaan tarinoita, ja heitä kannustetaan itse keksimään niitä
- Lasten kertomuksia, loruja ja sanallisia viestejä dokumentoidaan
- Lasten kanssa harjoitellaan kysymistä, pyytämistä, neuvottelemista ja toimimista erilaisissa tilanteissa
- Lapsia ohjataan kertomaan, kuvailemaan ja selittämään sekä ilmaisemaan mielipiteensä ja eläytymään erilaisiin teksteihin
- Lasten kielellisen muistin ja sanavarannon kehitystä tuetaan esimerkiksi loruilla ja laululeikeillä, kielellä leikkittelyllä, nimeämisellä sekä käyttämällä erilaisia kuvaavia sanoja ja uusia käsitteitä
- Lasten huomiota suunnataan sanojen merkityksistä kielen muotoihin ja rakenteisiin, kuten äänteisiin, kirjaimiin, tavuihin ja sanoihin

ILMAISUN MONET MUODOT

Esiopetuksen tehtävä on kehittää lasten ilmaisua musiikillisen, kuvataiteellisen, käsitöiden sekä suullisen ja kehollisen ilmaisun perustaitoja harjoittelemalla.

ARJEN TOIMINNASSA:

MUSIIKILLINEN TOIMINTA:

- Lapsille tarjotaan kokemuksia laulun, tanssin, liikkeen, soiton ja oman musiikin luomisen avulla
- Heidän kanssaan opetellaan lauluja ja tutustutaan monipuolisesti eri musiikkityyleihin ja soittimiin
- Musiikilla leikitään, kokeillaan ja improvisoidaan
- Lasten kanssa havainnoidaan äänen tasoa, kestoja, voimaa ja sointivärejä musiikillisessa toiminnassa
- Lapset saavat kokemuksia perussykkeestä, sanarytmeistä ja keho-soittamisesta
- Opetus tarjoaa lapsille kokemuksia erilaisista tavoista tehdä musiikkia yhdessä sekä pienimuotoisten musiikkiesitysten harjoitteluprosesseista ja esiintymistilanteista

KÄDENTÄIDOT:

- Lasten kanssa kokeillaan sekä kovien (esim. kivi, puu, metalli) että pehmeiden (esim. villa, sammal, kangas) materiaalien käyttöä ja opetellaan niiden käsittelyssä tarvittavia tekniikoita ja perustaitoja
- Lapsia rohkaistaan suunnittelemaan ja toteuttamaan erilaisia käsitöitä mielikuvituksensa, kiinnostuksen kohteidensa ja omien taitojensa puitteissa yhdessä toisten kanssa
- Lapset suunnittelevat ja valmistavat aikuisten tuen avulla loogisesti eteneviä, pienten lasten osaamistasolle suhteutettuja, pitempikestoisia käsityöprosesseja
- Työskentelyssä hyödynnetään paikallisia tai lapsiryhmän taustoihin liittyviä käsityöperinteitä sekä kierrätysmateriaaleja

KUVALLINEN ILMAISU

- Esiopetuksessa tuetaan lasten kuvallisen ajattelun ja kuvailmaisun kehittymistä tekemällä, tulkitsemalla ja arvioimalla erilaisia kuvia
- Lapsia rohkaistaan kokeilemaan erilaisia kuvan tekemisen tapoja, välineitä ja materiaaleja
- Kuvan tekemisen taitoja harjoitellaan moniaistisesti esimerkiksi maalaamalla, rakentamalla ja mediaesityksiä tekemällä
- Lasten kanssa havainnoidaan heidän itse tuottamiensa kuvien lisäksi taideteoksia, median kuvia, esineiden muotoilua sekä rakennetun ja luonnon ympäristön kohteita
- Lapsia ohjataan tulkitsemaan ja kertomaan ajatuksiaan kuvallisista viesteistä
- Kuvia tarkasteltaessa kiinnitetään huomiota esimerkiksi väreihin, muotoihin, materiaaleihin, tekijään, esitysyhteyteen ja kuvien herättämiin tunteisiin

SUULLINEN JA KEHOLLINEN ILMAISU

- Lapset saavat kokemuksia siitä, miten kielellä, äänellä ja keholla voidaan leikkiä ja kehittää vuorovaikutus- ja ilmaisun taitoja monipuolisesti
- Lapset saavat kokemuksia sekä spontaanista ilmaisusta että yhdessä suunnitellusta prosessista ja yhteisestä esittämisestä
- Lasten mielikuvituksesta nousevia tai heidän kokemiaan ja havaitsemiaan asioita työstetään yhdessä ilmaisun ja vuorovaikutuksen keinoin
- Opetuksessa hyödynnetään esimerkiksi toimintaan sopivia loruja, runoja, satuja, kertomuksia, näytelmiä sekä muuta kirjallisuutta
- Ilmaisumuotoina voidaan käyttää esimerkiksi draamatoimintaa, sanataidetta, tanssia ja sirkusta

PALTAMON KUNNAN KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMA

Paltamon kunnan kulttuurikasvatussuunnitelmassa on tilaa lasten ja nuorten itse tekemälle taiteelle, ammattitaiteelle ja rikkaalle paikalliselle kulttuuriperinnölle.

- Suunnitelma tukee opetussuunnitelmien tavoitteita.
- Se takaa vuosittain jokaiselle 0-18-vuotiaalle paltamolaiselle taide- ja kulttuurikasvatusta yhdenvertaisesti ja saavutettavasti.
- Suunnitelma vahvistaa lasten ja nuorten tunne- ja esiintymistaitoja, lisää yhteisöllisyyttä ja kunnan elinvoimaisuutta, työllistää ja tukee kunnan strategisia tavoitteita.
- Kulttuurikasvatussuunnitelma vastaa myös kuntien kulttuuritoimintalain vaatimuksiin.

Kulttuurikasvatussuunnitelman kolmivuotinen toteutus on alkanut lukuvuonna 2022 - 2023. Suunnitelma juurrutetaan pysyväksi osaksi kunnan toimintaa.

https://www.paltamo.fi/media/kulttuuri-ja-tapahtumatuoanto/paltamon-kunnan-kulttuurikasvatussuunnitelma-2021-kunnanhallitus_08112021.pdf

MINÄ JA MEIDÄN YHTEISÖMME

Esiopetuksen tehtävä on vahvistaa lasten valmiuksia toimia yhteiskunnassa ja ymmärtää moninaisuutta. Aihetta lähestytään historiallisesta ja yhteiskunnallisesta sekä etiikan ja katsomusten näkökulmista.

ARJEN TOIMINNASSA:

- Lasten kanssa tutustutaan johonkin lähiympäristön henkilöön tai kohteeseen historiallisesta näkökulmasta
- Lasten kiinnostusta yhteiskunnallisiin asioihin herätetään keskustelemalla heitä kiinnostavista lähiyhteisön ja yhteiskunnan ajankohtaisista asioista
- Lapset tutustuvat opettajan johdolla niin omaan kuin muihinkin lapsiryhmässä tai lähiyhteisössä edustettuina oleviin uskontoihin ja katsomuksiin sekä niihin liittyviin tapoihin ja perinteisiin
- Lasten kanssa tutustutaan mediaan ja kokeillaan median tuottamista leikinomaisesti turvallisissa ympäristöissä
- Mediatarjonnan sisältöä ja todenmukaisuutta pohditaan yhdessä lasten kanssa
- Opetuksessa tutustutaan lasten oikeuksiin hyödyntäen YK:n yleissopimusta lapsen oikeuksista
- Lasten kanssa laaditaan ja kehitetään esiopetusryhmän sääntöjä
- Lapsille tarjotaan osallistumisen ja vaikuttamisen kokemuksia lähiympäristössään
- Lapsia ohjataan tunnistamaan tunteitaan, toimimaan ystävällisesti ja vastuullisesti sekä ratkaisemaan rakentavasti lasten keskinäisiä ristiriitatilanteita
- Lapsia rohkaistaan erilaisten elämänskysymysten pohdintaan yhdessä toisten kanssa ja heille tarjotaan mahdollisuuksia ihmetellä elämänskysymyksiä esimerkiksi leikkien, keskustellen ja luovasti itseään ilmaisten

TUTKIN JA TOIMIN YMPÄRISTÖSSÄNI

Esiopetuksen tehtävänä on tukea lasten matemaattisen ajattelun kehittymistä ja kiinnostusta matematiikkaan. Tehtävänä on myös vahvistaa lasten luonnontuntemusta ja luontosuhdetta sekä tutustua arjen teknologiaan.

ARJEN TOIMINNASSA:

- **Ympäristökasvatus**
 - Tutkitaan ja tutustutaan kasveihin, eläimiin ja luonnon ilmiöihin
 - Havainnoidaan ympäristöä eri aistien avulla sekä havaintovälineiden avulla
 - Havainnoista keskustellaan, havaintotietoa opetellaan luokittelemaan sekä tehdään pieniä kokeita
 - Opetellaan luontoon liittyvien käsitteiden käyttöä ja päätelmien tekemistä sekä pohditaan syy-seuraussuhteita
 - Lapsia ohjataan huolehtimaan ympäristöstään ja sen viihtyisyydestä sekä kunnioittamaan luontoa, sen kasveja ja eläimiä

- Edistetään kestävään elämäntapaan kasvamista, luonnonsuojelua sekä siinä tarvittavien taitojen harjoittamista (roskaamaton retkeily, kohtuullisuuden ja säästäväisyyden opettelu, ruokailuun liittyvä vastuullisuus, energian säästäminen sekä jätteiden vähentäminen esimerkiksi kierrätyksen, tavaroiden korjaamisen ja uudelleenkäytön avulla)
- **Teknologiset ratkaisut**
 - Tutustutaan teknologiaan keksimällä, askartelemalla ja rakentamalla itse erilaisia rakenteita ja ratkaisuja eri materiaaleja hyödyntäen (kierrätettävät ja uudelleenkäytettävät materiaalit)
 - Havainnoidaan ja pohditaan arjessa esiintyviä teknologisia ratkaisuja ja niiden ominaisuuksia

LASTEN MATEMAATTISEN KEHITYKSEN KESKEISET OSA-ALUEET ESIOPETUKSEN ARJEN TOIMINNASSA:

- **Matemaattiset suhteet**
 - Havaintojen tekeminen ja niiden sanallistaminen
 - Vertailu, luokittelu, asioiden ja esineiden järjestäminen, säännönmukaisuuksien löytäminen ja tuottaminen
 - Sijainti- ja suhdekäsitteiden käyttö sekä päätelmien tekeminen
 - Avaruudellisen hahmottamisen kehittymisen tukeminen
 - Muistia kehittävä toiminta
- **Lukukäsite**
 - Lapsia innostetaan havainnoimaan lukumääriä ympäristöstä sekä liittämään ne lukusanaan ja numeromerkkeihin taitojensa mukaan
 - Lukumääriä vertaillaan ja tutkitaan lukumäärän muutosta käytännön esimerkkejä keksien
 - Lukujen luettelemisen taitoa vahvistetaan esimerkiksi sormien käytön, laulujen tai leikkien avulla
 - Lasten kanssa harjoitellaan lukumäärien laskemista erilaisista esineistä tai kuvista tai havainnoista muodostuvista joukoista osana arjen toimintaa
 - Joukon osia yhdistellään, erotetaan ja hajotetaan sekä lasketaan lukumääriä uudelleen
 - Erilaisia joukkoja ja niiden lukumääriä vertaillaan keskenään ja asetetaan järjestykseen
 - Harjoitellaan lukusanan ja lukumäärän yhdistämistä numeromerkkeihin sekä niiden järjestämistä lukujonoksi
- **Geometriset käsitteet**
 - Tutustutaan kuvioihin, kappaleisiin ja niiden ominaisuuksiin
 - Lapsia kannustetaan tutkimaan ja kokeilemaan eri esineiden 2- ja 3-ulotteisuutta sekä opettelemaan näihin liittyviä sijainti- ja suhdekäsitteitä, kuten edessä, ylhäällä, vasemmalla ja oikealla ja joka toinen

- o Lapsille järjestetään mahdollisuuksia rakenteluun, askarteluun ja muovailuun
- o Geometrian sisältöjä ja muotokieltä tutkitaan liikkuen ja visuaalisen toiminnan sekä luovuuden kautta
- o Lasten kanssa tutustutaan ympäristössä oleviin muotoihin ja harjoitellaan tunnistamaan ja nimeämään niitä
- **Mittaaminen ja aika**
 - o Mittaamista harjoitellaan keholla ja eri välineillä
 - o Opetuksessa harjoitellaan ajankäsitteitä, kuten joskus, eilen ja aamulla
 - o Aikajärjestystä pohditaan yhdessä esimerkiksi vuorokaudenaikoja havainnoimalla sekä päivärytmiä visualisoimalla
- **Aritmeettiset perustaidot**
 - o Yhteen- ja vähennyslaskuja harjoitellaan havainnollisesti erilaisilla esineiden, kuvien tai havaintojen muodostamilla joukoilla samalla kielellistään
 - o Lapsia ohjataan ymmärtämään lisäämisen ja vähentämisen käsitteitä kuten yksi vähemmän/yhden suurempi

KASVAN, LIIKUN JA KEHITYN

Esiopetuksen tehtävänä on luoda pohjaa terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle ja liikunnalliselle elämäntavalle sekä kehittää lasten terveysosaamista ja turvataitoja. Lisäksi tehtävänä on edistää kestävään elämäntapaan kuuluvia ruoka-, kulutus- ja puhtaustottumuksia.

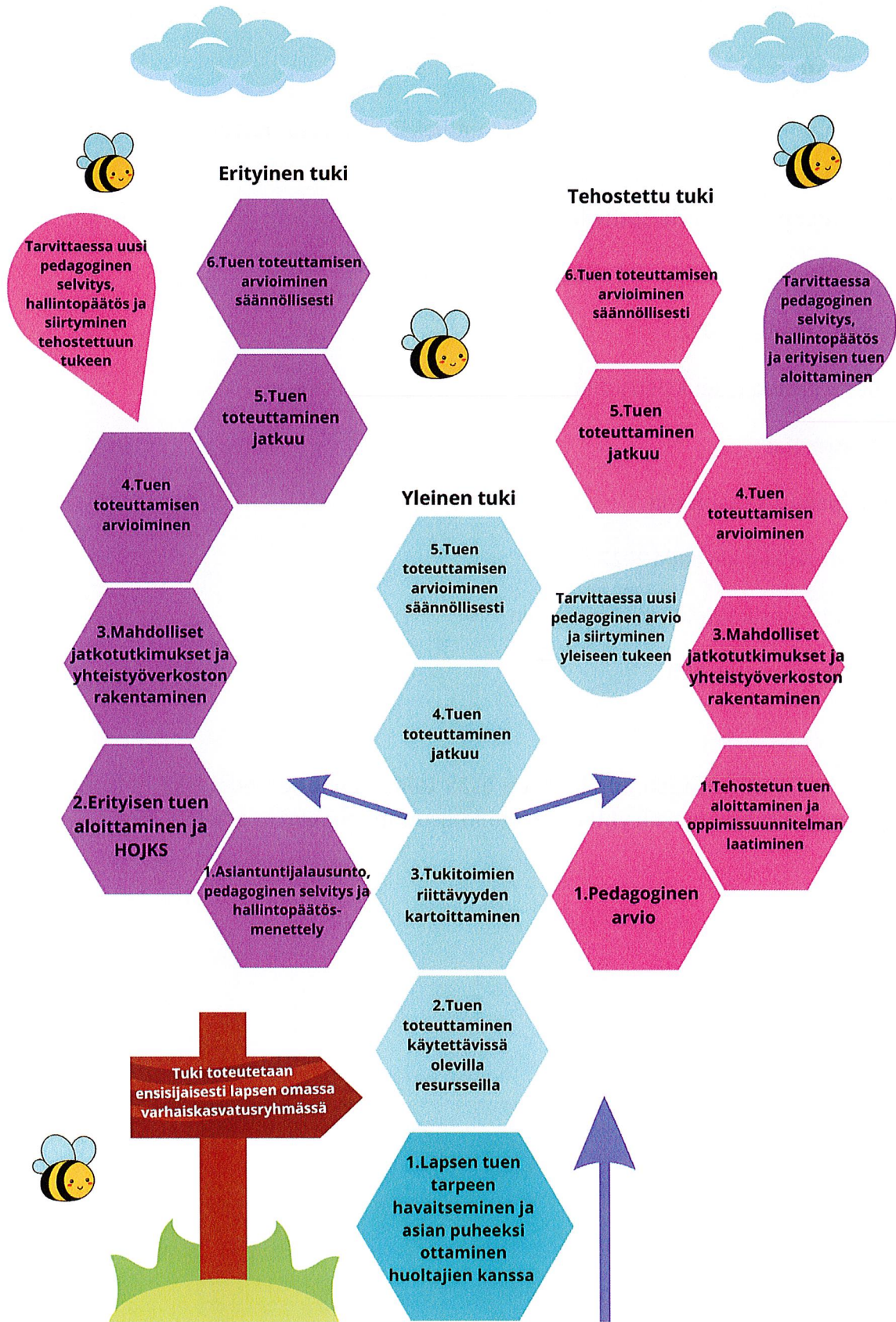
ARJEN TOIMINNASSA:

- Lasten kanssa tutustutaan terveelliseen ruokaan ja pohditaan sen merkitystä osana arkea
- Ruokailutilanteista luodaan lasten kanssa viihtyisiä, lapsia ohjataan hyviin tapoihin ja lasten kanssa tutustutaan suomalaiseen sekä johonkin muuhun ruoka- ja tapakulttuuriin
- Pohditaan terveyteen liittyviä tekijöitä ja tuetaan lasten valmiuksia pitää huolta terveydestään
- Edistetään lasten fyysistä aktiivisuutta ja motorisia taitoja oppimisympäristöjä muokkaamalla
- Ohjatun liikunnan lisäksi lapsilla on mahdollisuus päivittäiseen omaehtoiseen liikkumiseen sisällä ja ulkona
- Lapsia rohkaistaan liikkumaan myös vapaa-ajalla
- Motorisia perustaitoja kuten tasapaino- (pysähtymisiä ja harhauttamisia sisältävät leikit, taitoradat), liikkumis- (kierimistä, kiipeämistä, juoksua ja hyppelyä sisältäviä harjoituksia) ja välineenkäsittelytaitoja (työntämällä, vetämällä ja käyttämällä monipuolisesti erilaisia välineitä ja palloja) harjoitellaan säännöllisesti.

- Lapsia innostetaan sorminäppäryyttä ja tarkkuutta kehittävien pelien pelaamiseen
- Lasten kanssa tarkastellaan lapsiin kohdistuvaa mainontaa
- Kaveruutta ja toisten huomioon ottamista sekä tunteiden tunnistamista ja hallintaa harjoitellaan arjen tilanteissa ja leikeissä (Systemaattinen tunnetaitokasvatus on kuvattu Loksussa)
- Lasten kanssa havainnoidaan nukkumisen ja liikkumisen määrää sekä mietitään niiden yhteyttä päivittäiseen virkeyteen ja hyvään oloon
- Opetuksessa haetaan tietoa hygieniasta ja harjoitellaan siihen liittyviä perustaitoja osana esiopetuksen arkea
- Lapsia ohjataan myönteiseen kehoitsetuntoon ja kehonkuvaan sekä kunnioittamaan ja suojelemaan omaa ja toisten kehoa
- Lapset saavat esiopetuksessa tietoa oikeudestaan turvalliseen elämään, arvostavaan kohteluun ja fyysiseen koskemattomuuteen
- Lasten kanssa havainnoidaan ja pohditaan arjen toimintaympäristöihin ja esiopetuksen oppimisympäristöihin liittyviä yleisimpiä fyysisiä ja psyykkisiä vaaratilanteita
- Opetuksessa harjoitellaan lähiliikenteessä liikkumisen sääntöjä sekä turvallista toimintaa tieto- ja viestintäteknologisissa ympäristöissä ikäkaudelle sopivalla tavalla

5. TUKI JA OPPILASHUOLTO ESIOPETUKSESSA

Esiopetuksessa lapsen tuki ja oppilashuolto on lapsen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtimista. Tarvittaessa lapsen asioita kokoonnutaan miettimään yhdessä huoltajien, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja mahdollisten muiden asiantuntijoiden kanssa. Esiopetusryhmillä on mahdollisuus konsultoida erityisopetukseen liittyvissä asioissa varhaiskasvatuspäällikköä Anna Sivosta sekä Toki-hankkeen mentoria Kati Tyniä.

6. ESIKOULULAISTEN TAPAHTUMAT

Syyskaudella:

Suomen luonnon päivä 26.8.2023, jonka kunniaksi eskarissa vietetään Suomen luonnon viikkoa 21. -27.8.2023.

Esi- ja perusopetuksen yleisurheilukisat 5.9.2023

Liikenneturvallisuusviikko viikolla 37

Heijastinpäivä 1.10.2022

Viikolla 46 Lasten oikeuksien juhla

Kevätkaudella:

Hiihtokilpailut/-tapahtuma

Lasten lintuviikko keväällä 2022

Toukokuussa esikoululaisten kevätjuhla

Toukokuussa uintiviikko

Syys- ja kevätkauden tapahtumia tulee lisää toimintavuoden edetessä mm. Paltamon kunnan varhaiskasvatuksen yhteisien toimintasuunnitelmien myötä.

7. TERVEYTEEN LIITTYVÄT KÄYTÄNNÖT ESIOPETUKSESSA

1. Esiopetukseen ei tulla oireisena tai sairaana

Esiopetukseen ei pidä tulla, jos on sairastumiseen viittaavia oireita (yskä, kurkkukipu, kuume, hengenahdistus, lihaskivut, vatsaoireet ja päänsärky). Jos sairastuminen tapahtuu päivän aikana, oireinen lapsi siirretään välittömästi erilliseen tilaan odottamaan huoltajaa aikuisen valvonnassa. Aikuinen välttää lähikontaktia sairastuneeseen säilyttäen riittävän etäisyyden.

Poissaoloista ilmoitetaan esiopetukseen normaaliin tapaan. Poissaolojen ilmoittaminen tapahtuu joko viestillä tai soittamalla päiväkotien numeroihin tai ilmoittamalla TinyApp sovelluksen kautta.

2. Hyvä käsi- ja yskimishygienia estää sairastumista

Sekä lapset että aikuiset pesevät kätensä aina tullessaan esiopetukseen, sekä ennen kotiinlähtöä. Lisäksi kädet pestään ennen ruokailua, aina ulkoa sisälle tullessa, sekä aina aivastamisen tai yskimisen jälkeen, tai kun kädet ovat näkyvästi likaiset. Kädet kuivataan kertakäyttöisiin paperisiin käsipyyhkeisiin. Jos käsienpesumahdollisuutta ei ole, käytetään käsihuuhdetta. Käsihuuhdetta tulee olla helposti saatavilla.

Aivastamisen tai yskimisen yhteydessä suun eteen laitetaan kertakäyttönenäliina, joka heitetään roskeen heti käytön jälkeen. Jos nenäliinaa ei ole saatavilla, suojataan suu kyynärtaipeella. Kädet pestään tämän jälkeen.

Turvallisuudesta huolehtiminen on kaikkien asia.

Pattamossa 12.9.2023

Anna Sivonen

Varhaiskasvatuspäällikkö

